

Vyhodnocení šlechtitelského programu plemene Českomoravský belgický kuň za r. 2022

Zpracovali:
Ing. Václav Ročeň
Ing. Blahoslav Políček
Datové podklady: ÚEK Slatiňany

Obsah

1.	Stav populace v rámci celé ČR a populace genetického zdroje	3
2.	Zvířata nově evidovaná jako genetický zdroj	5
2.1.	Plemení hřebci	5
2.2.	Plemenné klisny	11
3.	Aktuálně žijící samci a samice	12
3.1.	Hřebci	12
3.2.	Klisny	13
4.	Reprodukční aktivita a výsledky reprodukce	12
5.	Výsledky výkonnostních zkoušek	16
6.	Propagační aktivity a praktické využití zvířat	17
6.1.	Výstavy a chovatelské soutěže	18
	Tabulka č.2	19
	Seznam tabulek	20

1. Stav populace v rámci celé ČR a populace genetického zdroje

Stav populace genetického zdroje lze hodnotit jako stabilizovaný s mírně stoupající tendencí v mateřské části populace. Celková populace v celé ČR má však vývoj zcela opačný. Počty plemeníků až na výjimky u některých jedinců jsou víceméně shodné, neboť nově zařazování jsou plemenci splňující podmínky zařazení do GZ. Počty klisen mimo GZ mají výrazně klesající tendenci z několika důvodů. Především proto, že mimo GZ a tudíž i v nižších oddílech PK byla zařazena většina klisen méně kvalitních a s neúplným původem. Tyto klisy působily v reprodukci většinou jen omezeně a jsou postupně vyřazovány. Skokový úbytek mezi lety 2012 až 2014 způsobilo vyřazení neaktivních klisen z PK. Počty chovatelů tento trend víceméně kopírují.

Absolutní a relativní rozdělení četností aktuální populace klisen ČMB /r. 2000/ v 5-ti % ních pásmech podílů PBG / 100 % nositelé PBG = klisny/

pásma	podílů PBG	n	%	
0,0 %	5 %	53	4,3 %	
5,1%	10%	9	0,7 %	
10,1%	15 %	9	0,7 %	
15,1 %	20 %	15	1,2 %	
20,1 %	25 %	30	2,4 %	Pomocná plemenná kniha PPK
25,1 %	30 %	63	5,1 %	
30,1 %	35 %	155	12,5 %	
35,1 %	40 %	150	12,1 %	
<hr/>				
40,1 %	45 %	82	6,6 %	
45,1 %	50 %	113	9,1 %	Plemenná kniha PK
50,1 %	55 %	111	9,0 %	
55,1 %	60 %	113	9,1 %	
<hr/>				
60,1 %	65 %	141	11,4 %	
65,1 %	70 %	138	11,2 %	
70,1 %	75 %	45	3,6 %	Hlavní plemenná kniha HPK
75,1 %	80 %	10	0,8 %	
<hr/>				
Celkem		1 237	100 %	

Absolutní a relativní rozdělení četností aktuální populace klisen a hřebců /r. 2020/ v 5-ti % ních pásmech podílu PBG

Hřebci				Klisny			
Pásma		n	%n	Pásma		n	%n
0,0%	5%	1	1,7%	0,0%	5%	0	0,0%
5,1%	10%	0	0,0%	5,1%	10%	0	0,0%
10,1%	15%	0	0,0%	10,1%	15%	2	0,3%
15,1%	20%	0	0,0%	15,1%	20%	1	0,1%
20,1%	25%	0	0,0%	20,1%	25%	4	0,5%
25,1%	30%	0	0,0%	25,1%	30%	12	1,6%
30,1%	35%	0	0,0%	30,1%	35%	16	2,1%
35,1%	40%	0	0,0%	35,1%	40%	18	2,4%
40,1%	45%	0	0,0%	40,1%	45%	23	3,1%
45,1%	50%	0	0,0%	45,1%	50%	37	5,0%
50,1%	55%	0	0,0%	50,1%	55%	57	7,6%
55,1%	60%	9	15,0%	55,1%	60%	130	17,4%
60,1%	65%	29	48,3%	60,1%	65%	243	32,6%
65,1%	70%	20	33,3%	65,1%	70%	188	25,2%
70,1%	75%	1	0,0%	70,1%	75%	14	1,9%
75,1%	80%	0	0,0%	75,1%	80%	0	0,0%
80,1%	85%	0	0,0%	80,1%	85%	0	0,0%
85,1%	90%	0	0,0%	85,1%	90%	0	0,0%
90,1%	95%	0	0,0%	90,1%	100%	0	0,0%
95,1%	100%	0	0,0%	95,1%	100%	1	0,0%

Vzhledem ke kvantitativnímu rozložení četnosti klisen ČMB v 5 – ti % ních pásmech podílu PBG v roce 2000 byly stanoveny limitní hranice podílů PBG pro jednotlivé oddíly plemenné knihy klisen a pro jejich zařazování do GZ. Toto bylo stanoveno na základě metodického postupu výpočtem podílu PBG u genetického zdroje Českomoravský belgický kůň, který schválila Rada PK ČMB a Rada GŽZ. Na uvedeném základě byl posléze tento postup prakticky realizován. Obdobně byla stanovena limitní hranice pro zařazování plemenných hřebců do plemenné knihy na úrovni 50 % PBG. Pro srovnání s klisnami uvádíme obdobné výsledky i u plemenných hřebců (rok 2020)

Porovnáme-li uvedené údaje klisen ČMB v roce 2000 s údaji v roce 2020 vidíme že došlo k výraznému posunu PBG ve všech pásmech do vyšších procentických podílů (0 – 100 % PBG). Pro srovnání uvádíme v roce 2000 kdy bylo v pásmu do 40% PBG zařazeno 454 klisen tak v roce 2020 to bylo pouze 53 klisen. Obdobně je tomu i v dalším porovnání kdy v roce 2000 bylo v pásmu do 60% PBG evidováno 419 klisen tak v roce 2020 to bylo pouze 117 klisen. Naopak v pásmu 60% - 80% bylo v roce 2000 pouze 334 klisen tak v roce 2020 to již bylo 445 klisen.

Z uvedených údajů je patrné že během dvacetileté systematické chovatelské práce došlo k významnému zkvalitnění celé populace ČMB včetně genového zdroje posunem PBG do jejich vyšších procentických podílů

Tabulka 1: Stav populace ČMB 2006 - 2022

Rok	Hřebci v GZ	Klisny v GZ	Klisny zapsané v PK	Počet chovatelů
2006	43	313	1130	
2007	47	351	1146	
2008	52	369	1107	842
2009	61	425	1128	937
2010	58	386	1039	863
2011	61	391	1012	853
2012	62	446	1013	817
2013	58	413	926	723
2014	57	446	794	599
2015	55	424	788	587
2016	58	463	780	573
2017	55	441	787	574
2018	56	457	778	591
2019	60	481	749	543
2020	57	488	746	368
2021	59	479	746	361
2022	57	500	735	376

Zdroj: ÚEK Slatiňany

2. Zvířata nově evidovaná jako genetický zdroj

2.1. Plemení hřebci

Počet nově zařazovaných hřebců se odvíjí zejména od potřeby jejich počtu v chovu, v závislosti na přirozeném úbytku. Dále od kvality ročníku a od potřeby zařazení konkrétních jedinců (málopočetné linie). Vývoj v posledních letech vyjadřuje tabulka č. 2 a jen potvrzuje výše uvedené. Tedy že nově zařazováni jsou v naprosté většině hřebci po zkouškách výkonnosti (dále ZV).

V roce 2022 byl registrován úbytek 4 hřebců a to (2955 Bošar nar. 2004 stáří 18 let metabolická porucha úhyn, 2445 Parmas nar. 2018 stáří 4 roky srdeční selhání, 1315 Mazut – 2 nar. 2006 stáří 16 let kolika, 1158 Sauron nar. 2004 stáří 18 let stařecká kachexie). V testačních odchovných se nacházejí 3 hřebečci málopočetné linie 396 Bourgogne de Monti, 4 hřebečci linie 3998 Pandor. Celkem v odchovných máme 16 hřebečků. Do 60 deního testu byli vybráni 4 hřebci, kteří byli po úspěšném vykonání tohoto testu následně zařazeni do chovu. Jsou to tito hřebci : 3057 Maximu

s z linie 26 Miroš, po otci 1959 Miran - 2 3058 Matys z linie Marqius de Vraimont, po otci 2319 Merlot3059 Mary Vrbický z linie 26 Miroš po otci 2446 Morgan a 3060 Sabor z Lipský z linie Successeur de Bonef .po otci 2882 Sagír

V roce 2022 nebyl dokončen odběr ID pro kryokonzervaci v rámci zajištění krevní diverzity plemene ČMB jako genového zdroje málopočetné populace chovu koní z organizačních důvodů. Cílem tohoto opatření je zabezpečení celého genofondu samčí populace chovu ČMB pomocí zamrazených ID. Z každé linie jsou konzervováni minimálně 2 hřebci, vyjma linií v ohrožení kde je odebráno po jednom hřebci kteří byli k dispozici..Jedná se o linie 26 Miroš,396 Burgogne de Monti a 113 Successeur de Bonef.U těchto tří linií bude dořešen odběr v roce 2023 po dohodě s VÚVŽ Uhřetěves a ZH Tlumačov.. Celkem bylo do konce roku 2022 zamrazeno 1 058 ID od 21 hřebců.Pro rok 2023 je připraveni k odběru hřebec 2446 Morgan.

Počet zamrazených ID v rámci krevní diverzity plemene ČMB jako genového zdroje málopočetné populace v chovu koní

Linie Aglae	n	Linie Corale	n
2613 Amir	1	2862 Kelis	100
2861 Adon	13	2258 Korbar	10
798 Agentos	103	Linie Marquis de Vraimont	n
1839 Amir Žlutavský	50	1435 Markon	77
Linie Bayard de Heredia	n	1437 Maral	50
759 Barmas	50	Linie Miroš	n
2566 Baron	7	1959 Miran – 2	67
947 Byron	100	Linie Pandur	n
Linie Branibor	n	553 Parbon	10
2828 Baluf	62	1835 Patriot	40
2995 Bošar	70	2445 Parmas	80
linie Burgogne de Monti	n	2579 Paladin	60
Burbon z Lipský	50	Linie 113 Successeur de Bonef	n
Buorbon – F	45	2577 Sirius	80

Tabulka 2: Vývoj počtu zařazených hřebců

Rok	Počet zařazených hřebců	Z toho po ZV
2006	7	7
2007	10	9
2008	8	8
2009	5	4
2010	3	3
2011	7	7
2012	3	3
2013	6	6
2014	4	4
2015	3	3
2016	6	6
2017	7	7
2018	5	5
2019	4	4
2020	6	6
2021	5	5
2022	4	4

Zdroj: ÚEK Slatiňany

Výsledky měření základních hypometrických parametru u hřebců ve 3 a 6 letech

Č. hřebce	Jméno hřebce	Nar.	KVP 3	KVH 3	OH 3	Ohol 3	KVP 6	KVH 6	OH 6	Ohol 6	B. celk.	B. výk.	KVP +	KVH +	OH +	Ohol +
2801	Agar	2002	177	166	205	25,5	184	173	225	28	8,2	8,5	7	7	20	2,5
1699	Agy	2009	178	165	199	24,4	185	171	220	27	7,5	7,8	7	6	21	2,6
2942	Almar	2004	176	162	198	23	180	163	223	25,5	9	9,5	4	1	25	2,5
1584	Amazon	2008	167	156	196	24	168	160	210	24,5	8,5	9	1	4	14	0,5
1839	Amir Žlutavský	2010	173	163	197	25	176	169	212	28	7,9	8,5	3	6	15	3
1585	Amur	2008	167	157	194	24,2	170	160	207	25,5	8,4	9	3	3	13	1,3
2330	Aramis	2014	177	162	200	26	178	163	212	28	7,7	7,6	1	1	12	2
2331	Aramis Jakubovský	2014	177	166	202	25	182	169	207	27	8	8,3	5	3	5	2
2907	Arnold	2003	173	163	205	25	177	165	213	27	8,1	8,7	4	2	8	2
1436	Artík	2007	171	159	198	24	174	164	203	25	7,9	8,2	3	5	5	1
2063	Artur	2012	172	161	202	25	179	164	211	27	7,4	8	7	3	9	2
2068	Aznar	2012	178	165	203	24	185	168	230	26	7,6	8,2	7	3	27	2
2852	Aznavur	2001	175	163	200	24,5	178	165	210	25	7,9	8,5	3	2	10	0,5
2852	Aznavůr	2001	175	163	200	24,5	178	165	210	25	7,9	8,5	3	2	10	0,5
2715	Azur	1665	177	163	198	26	177	165	218	26,5	8,1	9,2	0	2	20	0,5
2822	Bagran	2000	171	161	193	24	175	166	200	25,5	7,9	8,7	4	5	7	1,5
1727	Bandita	2009	178	167	202	25	187	173	210	27	7,5	7,7	9	6	8	2
1940	Barbar	2011	173	161	199	24	184	168	225	25,5	7,9	8,3	11	7	26	1,5
2200	Barman	2013	176	165	209	25	178	165	211	26	8,4	8,7	2	0	2	1
2067	Barmin z Lipský	2012	175	164	200	24	176	166	206	25	7,3	8,3	1	2	6	1
1314	Baroš	2008	171	161	195	23,5	173	167	210	26	8	8,7	2	6	15	2,5
2914	Bart	2003	170	160	195	24	172	163	205	26,5	7,6	7,4	2	3	10	2,5
2914	Bart	2003	170	160	195	24	173	162	210	25	7,6	7,4	3	2	15	1
2441	Bary	2015	173	157	207	24	174	162	210	24,5	8,5	8,1	1	5	3	0,5

2773	Bertík	1998	170	159	196	24,3	177	163	202	25	7,6	8,9	7	4	6	0,7
2448	Bohouš	2015	172	161	202	24,5	176	162	208	25	8,2	8,3	4	1	6	0,5
1958	Bonet	2011	171	159	193	25	180	166	210	25	7,6	7,8	9	7	17	0
2955	Bošar	2004	176	162	213	24,5	179	165	214	25	9,2	9,5	3	3	1	0,5
2844	Bret	1998	179	169	220	26,5	179	169	210	26,5	8,4	8,7	0	0	-10	0
1954	Brisul	2011	169	161	198	23	177	167	206	27	7,3	7,8	8	6	8	4
1956	Brit	2011	176	165	195	24,5	180	167	210	28	7,3	8	4	2	15	3,5
2066	Burbon	2012	176	163	211	25	179	168	214	26	7,5	8,3	3	5	3	1
2333	Burbon z Lip	2014	179	168	207	25,5	182	169	218	26,5	7,9	7,9	3	1	11	1
1335	Kalmond	2005	172	161	200	23	178	167	215	25	7,5	7,8	6	6	15	2
2862	Kelis	2001	173	162	203	24,2	180	163	220	25,2	7,7	8,2	7	1	17	1
1332	Kesydy	2005	170	160	195	23,5	173	162	201	23,5	8,3	8,3	3	2	6	0
1063	Korál	2003	175	163	205	23	180	165	215	25	8,7	8,6	5	2	10	2
2201	Korbík	2013	171	159	200	24	176	161	230	26	8,3	8,8	5	2	30	2
2696	Korbus	1993	171	161	193	24	175	164	203	25,4	8,1	9	4	3	10	1,4
2440	Krosby	2015	171	159	212	24	172	160	225	24,5	8,2	8,3	1	1	13	0,5
1953	Kuba	2011	172	161	195	24,2	178	167	208	27	7,2	7,4	6	6	13	2,8
2747	Kurt	2015	176	166	205	25	177	166	208	25	7,8	7,4	1	0	3	0
1596	Magistr	2008	169	156	192	24	172	160	212	27	8,1	8,4	3	4	20	3
1437	Maral	2007	176	165	206	24,5	179	169	210	27,5	8,4	8,8	3	4	4	3
1435	Markon	2007	173	163	200	24,5	178	165	211	26	8,2	8,6	5	2	11	1,5
2329	Markus	2014	176	164	196	24	180	164	228	25,5	7,8	8,2	4	0	32	1,5
2199	Matouš	2013	172	161	195	24,5	177	167	202	27	8	8,4	5	6	7	2,5
1315	Mazut 2	2006	172	163	197	23,5	180	164	228	25	7,8	8,2	8	1	21	1,5
2319	Merlot	2014	173	159	195	24	182	166	215	25	7,6	7,8	9	7	20	1
933	Midas	2002	171	160	203	24,3	172	164	210	26	7,8	8,5	1	4	7	1,7
1959	Miran 2	2011	168	159	192	23,7	180	165	230	26	7,8	8,4	12	6	38	2,3
2446	Morgan	2015	179	165	214	25	183	168	220	26,5	8,4	8	4	3	6	1,5
2445	Parmas	2015	172	162	203	24	173	163	219	26	8,4	8,4	1	1	16	2

1835	Patriot	2010	175	163	201	24,5	178	167	218	26,5	7,8	8,4	3	4	17	2
1241	Safir	2004	180	166	206	24	180	167	208	26	7,1	8,1	0	1	2	2
1595	Sagar	2007	177	166	207	24	181	170	240	25,50	8,1	7,9	4	4	33	1,5
2882	Sagír	2002	175	165	198	23,9	180	166	216	24	7,5	8	5	1	8	0,1
1586	Santys	2008	176	166	195	24,3	180	167	205	25,5	9	9,6	4	1	10	1,2
2444	Sany Sob.	2015	172	159	204	24	176	165	204	25	8,5	8,2	4	6	0	1
1704	Sapér	2009	170	156	195	24	174	160	207	24,5	7,6	7,4	4	4	12	0,5
2694	Sasun	1994	175	159	207	25,7	175	160	207	25,7	8,2	9,1	0	1	0	0
1316	Surda	2006	170	162	190	23,5	177	163	213	26,5	7,9	8	7	1	23	3
Součty			10760	10048	12431	1509,2	11018	10247	13218	1603,3	493,6	516,2	258	199	767	94,1
Průměry			173,55	162,06	200,50	24,34	177,71	165,27	213,19	25,86	7,96	8,33	4,16	3,21	12,37	1,52
Směrodatná odchylka			3,18	2,98	6,07	0,72	3,78	3,05	8,31	1,02	0,44	0,52	2,71	2,10	8,94	0,95
Rozptyl			10,09	8,90	36,80	0,52	14,30	9,33	69,12	1,05	0,20	0,27	7,36	4,42	79,94	0,90

KVP \kohoutková výška pásková
 KVH kohoutková míra hůlkova
 OH obvod hrudi
 OhoI obvod holeně
 B.celk.body celkem výkon + exteriér
 B.výk body za výkonnostní zkoušku
 3 údaj ve třech letech
 6 údaj v 6 letech

V loňském roce bylo dokončeno měření hřebců ve třech a šesti letech stáří. Bylo celkem změřeno 63 hřebců s těmito výsledky uvedenými v předcházejícím přehledu. Z uvedených výsledků je patrné že stanovené minimální míry při zápisu do PK jsou u hřebců dostatečně naplněny. U klisen bylo měření a vyhodnocení minimálních měr dokončeno v roce 2022

2.2. Plemenné klisny

Podmínkou zařazení klisen do GZ je zápis do plemenné knihy a vykonání zkoušky výkonnosti. Těchto zápisů a zkoušek se zúčastňují 3leté klisny. Výjimku čítající v posledních letech cca 5 klisen tvoří klisny starší, které z nejrůznějších důvodů neabsolvovali ZV s tříletým ročníkem a ZV vykonají proto, aby mohly být zařazeny do GZ.

Z tabulky č. 3 je patrné, že celkové počty zařazovaných klisen kolísají a nedosahují počtu pro přirozenou obnovu stáda klisen. Při zařazování do jednotlivých oddílů PK se projevila změna Řádu PK v r. 2010, která zpřísnila zařazování klisen do HPK. Snižování počtu klisen v PPK je způsobeno především selekcí v průběhu odchovu, když se ke svodům dostávají zvířata s plným původem a exteriérově relativně kvalitní. Méně kvalitní jedinci jsou často vyváženi na jatka již jako hřibata.

Tabulka 3: Vývoj počtu zařazených klisen

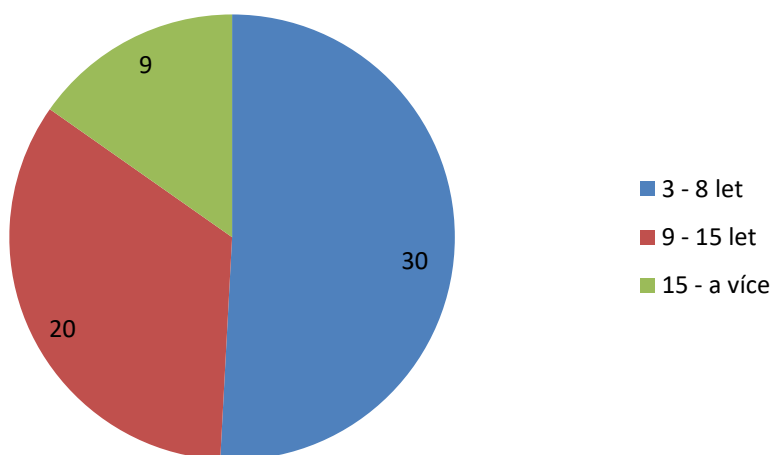
Rok	Zapsáno celkem	Zařazeno po ZV	HPK	PK	PPK
2006	47	33	28	12	7
2007	50	36	26	19	5
2008	58	41	40	13	5
2009	55	36	31	16	8
2010	52	34	14	36	2
2011	44	37	18	24	2
2012	59	38	20	35	4
2013	52	31	18	32	2
2014	39	30	17	20	2
2015	31	24	15	16	0
2016	40	34	17	23	0
2017	43	32	20	21	2
2018	32	28	15	15	2
2019	34	27	10	24	0
2020	42	37	15	27	0
2021	37	33	13	23	1
2022	29	26	14	12	3

3. Aktuálně žijící samci a samice

3.1.Hřebci

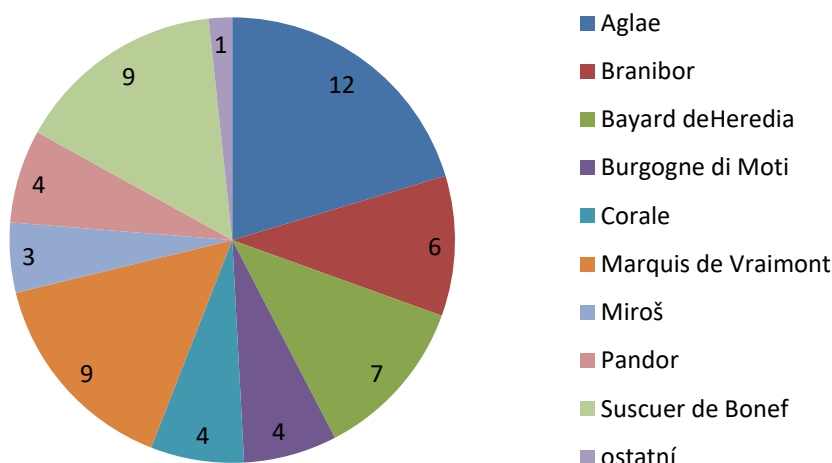
Aktuálně mělo pro rok 2021 oprávnění k plemenitbě celkem 59 hřebců. Jejich věkovou strukturu zobrazuje Graf č.1 a je víceméně optimální. Počet mladých hřebců do 8 let je 30 Starších hřebců v optimálním věku do 15 let je 20 a pouze 9 hřebců nad 15 let svědčí o rychlé obrátkovosti stáda a relativní krátkověkosti plemenných hřebců v porovnání s ostatními chladnokrevnými plemeny.

Graf 1: Věková struktura hřebců

Graf č. 2 zobrazuje příslušnost hřebců k jednotlivým liniím. Po hřebcích nejvíce ohrožených linií 26 Miroš ,396 Burgogne di Monti a 3998 Pandor vykupují Zemské hřebčince přednostně hřebečky do testačních odchoven. Zároveň jsou chovatelé motivováni k připouštění těmito hřebci finančně – zvýšenou sazbou dotace v rámci přípařovacího plánu.

Graf 2: Příslušnost k liniím

3.2.Klisny

Základem každého chovu koní je vždy dobrá chovná klisna, která má mít veškeré známky daného plemene, musí mít vysloveně klisní typ, ušlechtilost, která se promítá ve stavbě těla. Chovná klisna má být dostatečně robustní, harmonické stavby, ladných tělesných tvarů, delšího rámce, hluboká a široká, korektního postoje končetin, dobré mechaniky pohybu a v neposlední řadě dobrého charakteru. O klisně zakladatelce rodiny to platí dvojnásob.

V současném chovu ČMB je do dnešních dnů evidováno 42 původních rodin tak jak jsou zde dále uvedeny

A rodiny	A ₁ A ₂ A ₃
B rodiny	B ₁ B ₂ B ₃ B ₄
C rodiny	C ₁ C ₂
D rodiny	D ₁ D ₂ D ₃ D ₄ D ₅
CH rodiny	CH ₁
J rodiny	J ₁ J ₂
K rodiny	K ₁ K ₂ K ₃
L rodiny	L ₁ L ₂ L ₃ L ₄
M rodiny	M ₁ – M ₁₄
S rodiny	S ₁ S ₂ S ₃
Z rodiny	Z ₁

Při sledování krevní diverzity, porovnáme-li tyto rodiny s příslušností k liniím po otcích zakladatelích, docházíme k níže uvedeným zjištěním.

Po otcích matek zakladatelek rodin je 14 linií, které se v chovu uplatnily a to

7 linií živých:	linie Aglae	6 rodin
	linie Branibor	7 rodin
	linie Bayard de Heredita	5 rodin
	linie Marquis de Vremont	9 rodin
	linie Miroš	1 rodina
	linie Burgogne de Monti	1 rodina
	linie Successeur de Boneffe	1 rodina

7 linií vyhynulých:

linie Conguerant de Terhagen	1 rodina
linie Nankin	1 rodina
linie Tambur de Hemale	1 rodina
linie Traiteur	1 rodina
linie Matěj	1 rodina
linie Carlos de Impe	1 rodina
linie Dauphin des Kenturas	6 rodin

Toto zjištění dokládá, že 7 linií, které jsou po otcích zakladatelích vyhynulé. V případě vyhynutí samičího potomstva dané linie dojde nenávratně k zániku cenné chovatelské krve (genů).

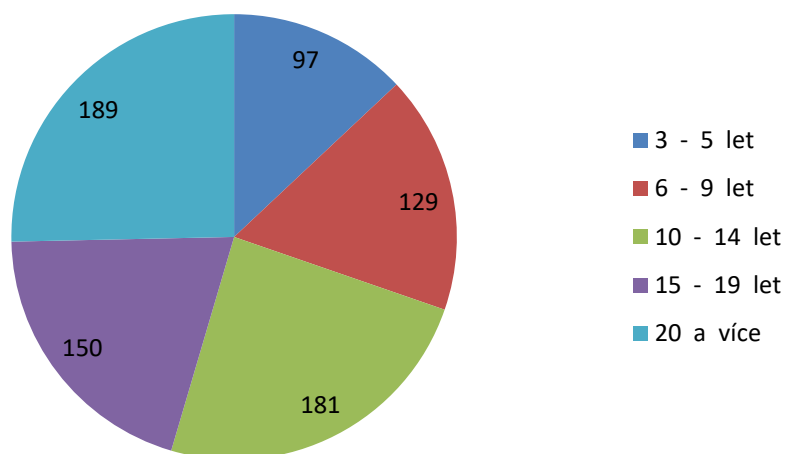
Další zjištění je to, že rodiny vznikaly jak v hřebčíněch, tak v zemském chovu. Dokladem hřebčinského chovu jsou rodiny 1 Drahoslava, 82 Marecha, 123 Matrona a 147 Damita, které vznikly v hřebčíně Skály-Tlumačov a rodiny 55 Chyňava, 246 Brica a 95 Citadela, které vznikly v hřebčíně Netolice.

V zemském chovu v Čechách vzniklo 14 rodin a 21 rodin bylo založeno v zemském chovu na Moravě. Rodinný chov je možno považovat za vrchol chovatelské práce. Je mu zapotřebí věnovat náležitou pozornost a věnovat se této problematice daleko podrobněji a systémově. Především v rodinách určit počet generací potomků, určit počet žijících potomků, vyřadit zaniklé rodiny (pokud budou), které nemají žijící pokračovatelku rodiny. Zjistit rodiny, které

mají malý počet žijících klisen (1-2 klisny). Analyzovat rodokmen klisen z hlediska jeho původové skladby. Zjistit počet plemenných hřebců narozených v dané rodině, zjistit velikost rodiny (počet všech narozených potomků a zjistit bodové ohodnocení klisen při zařazení do plemenné knihy atd.). Vzhledem k uvedenému rozsahu práce je tuto problematiku vlastních rodin nutno řešit samostatně a odděleně od této zprávy.

Věková struktura mateřské části populace je vyhovující. Počty nově zařazovaných klisen však nedostačují na běžný obrat stáda. Na současný stav klisen v zemském chovu je zapotřebí ročně zařazovat alespoň 60 mladých klisen do chovu k zajištění běžného obratu. Hlavní příčinou tohoto stavu je nízké zapouštění klisen (v průměru 200 ks) a tím i nízké stavy narozených hříbat (ročně se narodí v průměru 100 hříbat) při natalitě kolem 50 %.

Graf 3: Věková struktura klisen

4. Reprodukční aktivita a výsledky reprodukce

V posledních letech není úbytek tak dramatický. Jako obvykle je na tomto místě vhodné zdůraznit, že bez podpory reprodukce v rámci GZ by byl propad ještě větší. Počty připouštěných klisen mají bohužel dlouhodobě klesající tendenci, byť markantnější a „vedlejším efektem“ je pak téměř 100% čistokrevná plemenitba. Podíl aktivních plemeníků (plemeníků s narozeným potomstvem) je 49. Intenzita plodnosti (počet živě narozených potomků na počet zapuštěných plemenic) je 64%. Efektivní velikost populace činí 1837 hlav a úroveň inbreedingu v populaci (koeficient vzájemné příbuznosti) $F(x)$ činí 1.304

Tabulka 4: Vývoj počtu připuštěných klisen

Rok příp.	ČMB		
	n Celkem	n ČP	% ČP
2006	267 (111)	253 (109)	95
2007	253 (110)	233 (106)	92
2008	277 (125)	265 (124)	96
2009	286 (120)	269 (118)	94
2010	238 (107)	221 (108)	93
2011	216 (83)	205(83)	95
2012	204 (98)	197(96)	97
2013	196 (96)	186(96)	97
2014	203 (92)	197(91)	97
2015	193 (88)	191(87)	99
2016	213 (88)	201(85)	94
2017	224(81)	218(80)	97
2018	186(68)	183(68)	98
2019	183(71)	181(71)	99
2020	167(65)	166(65)	99
2021	161(51)	160(51)	99
2022	74 (0)	74(0)	

Zdroj: ÚEK Slatiňany

Legenda:

- n Celkem - celkový počet zapuštěných klisen (v závorce je uveden počet klisen do 7 let)
- n ČP - absolutní počet klisen zapuštěných v rámci čistokrevné plemenitby
- % ČP - relativní počet klisen zapuštěných v rámci čistokrevné plemenitby

V roce 2021 se narodilo celkem 118 hříbat z toho 58 hřebečků a 60 klisniček. Je snahou Svazu chovatelů ČMB a Zemských hřebčinců, aby nejkvalitnější, či z pohledu původu nejzajímavější hřebečci byli vykoupeni do testačních odchoven.

5. Výsledky výkonnostních zkoušek

Do NP GZ jsou zařazovány pouze klisny, které od r. 1997 absolvovaly výkonnostní zkoušky. V roce 2022 proběhly zkoušky výkonnosti klisen na 6 místech. Z 29 klisen ČMB, které se zkoušek zúčastnily je 29 úspěšně absolvovalo a 26 klisen bude zařazeno do NP GZ. Průměrná známka klisen zařazených po ZV byla 7,81 b za typ a exterie a 7,96 za vlastní výkonnost. Celková průměrná známka činí 7,91

Výkonnostní zkoušky hřebců proběhly v testačních odchovnách ZH Tlumačov a ZH Písek a Krevlice Celkem ZV vykonalo 12 hřebců ČMB Komise byla totožná s komisí pro výběr hřebců do testu a pro vlastní 60. denní test. Zkoušky výkonnosti hřebců v testačních odchovnách proběhly ve dnech 26. – 29.9. K závěrečnému testu bylo vybráno 4 hřebci.

Hřebci absolvovali 60denní test v Zemském Hřebčinci v Tlumačově. Zkouškou výkonnosti celý test úspěšně zakončili 4 hřebci a to **3057 Maximus 8,4 ex.8,6 výk,3058 Matys 8,5 ex.8,6 výk 3059 Mary Vrbický 8,3 ex. 8,62 výk. 3060 Sabor z Lipský 8,37 ex 8,24 výk.** Hřebci byli velmi dobře připraveni po stránce výcviku i kondice. Dík patří všem zaměstnancům ZH Tlumačov ,kteří se na přípravě testu podíleli.

V roce 2022 proběhl test hřebců v 6 letech tak jak stanoví ŘPK ČMB v oddílu 12.2.3. Hřebci podstoupili test v mechanice pohybu (drezurní úloha C 4 + příloha tak jak je popsána v oddílu ŘPK 5. 14 a zkoušku spolehlivosti v tahu o samotě úloha C 6 tak jak je popsána v oddílu 5.16. ŘPK ČMB. Zkoušky se zúčastnilo 2 hřebci v ZH Písek a 2 hřebci v ZH Tlumačov a to: **2579 Paladin,2575 Marko,2576 Blesk Makovský a 2577 Syrius.** .Všichni hřebci zkoušku řádně vykonali a byla jim udělena doživotní licentace.

V roce 2018 byl předložen projekt pastevního odchovu klisniček za účasti státní podpory genového zdroje na MZE tak jak stanoví příslušná metodika. Doposud žádost vyřízena nebyla, tak čekáme na vyjádření a schválení MZE. ASCHK a VÚVŽ Uhřetěves tento projekt podporují.

V roce 2019 Svaz ČMB po dohodě zřídil první remontní stáj u pana Tomáše Hubla v Horní Libochové do které jsou umístováni hřebci po 60 denním testu za účelem dokončení vývoje a výcviku mladých hřebců. V roce 2022 byli zde umístěni 3 hřebci a to 2800 Marek, 2329 Markus a 2693 Mystic. O zřízení další remontní stáji se jedná.

V roce 2022 byl proveden výkup hřebečků do TO. Celkem bylo radou plemenné knihy doporučeno k výkupu 13 hřebečků. Testační odchovny při ZH vykoupily celkem 8 hřebečků s tím že ZH respektují doporučení které dostanou od RPK a přednostně vykupují hřebečky kteří byli určeni k výkupu. Celkem v odchovnách se k 31.12.2022 nacházelo 16 hřebečků.

6. Propagační aktivity a praktické využití zvířat

Veřejná informovanost a propagace je prováděna především prostřednictvím časopisu KONĚ, který vydává ASCHK ČR za finanční podpory Ministerstva zemědělství ČR. Dále prostřednictvím internetových stránek www.aschk.cz, dále na internetových stránkách svazu www.schcmbk.eu a dalších internetových stránkách, např. Equichannel, příspěvky do odborných časopisů (Jezdectví, Koně a hříbata), na výstavách, přehlídkách, soutěžích, schůzích a setkání chovatelů.

Na webových stránkách www.aschk.cz je zveřejněna plemenná kniha ČMB online. Koně zařazení do Národního programu jsou v této databázi označeni písmeny GZ.

6.1. Výstavy a chovatelské soutěže

3. – 4. září proběhl šampionát 3letých klisen ČMB v rámci výstavy Koně v akci na Pardubickém závodišti. Další významné akce, kterých se účastnili zástupci plemene ČMB byl šampionát klisen Moravy který proběhl začátkem měsíce srpna: MČR v kombinovaných soutěžích chladnokrevných koní v Kolesách ve dnech 1 – 2.10. Účast koní ČMB byla na výstavě Kůň 2022 Lysá n. Labem ve dnech 16. – 19. září.

Seznam tabulek:

Tabulka 1 Stav populace ČMB 2006 - 2021.....	5
Tabulka 2: Vývoj počtu zařazených hřebců.....	7
Tabulka 3: Vývoj počtu zařazených klisen.....	11
Tabulka 4: Vývoj počtu připuštěných klisen.....	16

Seznam grafů:

Graf 1: Věková struktura hřebců.....	13
Graf 2: Příslušnost k liniím.....	13
Graf 3: Věková struktura klisen.....	16

Příloha č.2: Podklady pro Výroční zprávu - plemeno ČMB

Početní stavy plemene

Populace celkem	2007
samice PK	1123 (z toho v chovu: 735)
samci PK	884 (z toho v chovu: 59)
Samice 2022 reprod.	88 (z toho mladší 7 let: 28)
Samci 2022 reprod.	25
samice nově zapsané PK	29
samci nově zařazení do plem.	4
narozeno živých potomků	108
Efektivní velikost populace	218
Počet chovů	1280
Počet chovů v GZ	376
GZ - hřebci	
Počet plemeníků uznaných jako GZ k 31.12.	57
Podíl nově zařazených samců do plemenitby	4 počet

Podíl reprodukčně aktivních plemeníků v populaci	44	počet
Průměrná délka aktivního věku plemeníků	11	
Max. délka aktivního využívání plemeníků (v letech)	28	
Počet samců starších 6 let	34	
Počet inseminací jednotlivých plemeníků za rok 2022	11	
Intenzita inseminace	0,12	

GZ - klisny

Počet samic uznaných jako GZ k 31.12.	500	
Podíl nově zařazených samic do plemenitby	24	počet
Podíl reprodukčně aktivních samic v populaci	341	počet
Počet zapuštěných plemenic za rok 2022	74	
Z toho počet inseminovaných plemenic za rok 2022	8	
Věk při prvním porodu	6	
Délka aktivního věku matek	13	
Procento brakace	0	
Max. délka aktivní využívání samic (v letech)	32	
počet samic starších 10 let	284	

Užitkovost

Počet porodů	110	
Počet živě narozených potomků za rok 2022 (samci/samice)	47/61	
Intenzita plodnosti	0,59	
Index plodnosti	0	
Index odchovu	0	
GZ Fx(%)	1.337	(n=557)

